

26.02.2014

Kj/32

§ 74

Sj / Den av ledamoten Otso Kivekäs väckta motionen om upphävande av förbud mot cykelåkning och förbättring av trafiksäkerheten

HEL 2013-009005 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden beslutade stadsfullmäktige bordlägga ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige beslutar anse den av ledamoten Otso Kivekäs väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredraganden

Ledamoten Otso Kivekäs och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion att utbildningsverket tillsammans med byggnadskontoret i stället för ett förbud mot skolresor på cykel söker lösningar för att förbättra säkerheten för gång- och cykeltrafiken i närområdena och att utbildningsverket tar fram gemensamma anvisningar och rekommendationer för skolresor på cykel och uppmanar skolor att ta upp pragmatisk trafikfostran i läroplanen för första året.

Stadsstyrelsen hänvisar till stadsplaneringsnämndens och utbildningsnämndens utlåtanden och konstaterar att stadens mål är att öka användningen av cykel för vardagliga resor. Resvanorna formas redan i ung ålder och det är därför viktigt att även de yngsta skolbarnen ges möjlighet att cykla till skolan då det är möjligt med beaktande av förhållandena.

Enligt en enkät till skolor inom den grundläggande utbildningen tar största delen av skolorna (70 %) inte ställning till möjligheten att åka cykel till skolan. Några skolor har i ordningsreglerna förbjudit eleverna att åka cykel till skolan och en del skolor har begränsat möjligheten att åka cykel till skolan för vissa elever. Något färre än hälften av skolorna meddelade att det i information från skolan eller på föräldrakvällar har rekommenderats att elever i första och andra årskursen inte ska åka

cykel till skolan. Om skolan har rekommenderat att cykelåkning till skolan undviks eller i ordningsreglerna förbjudits eleverna att åka cykel till skolan har orsakerna huvudsakligen haft att göra med trafiksäkerhet, brist på förvaringsutrymme och eventuella vandalism- och stöldfall.

Ett centralt mål inom trafikplaneringen är att oberoende av ålder och social ställning erbjuda människor goda reseförhållanden i en trygg trafikmiljö. Genom planering och trafikpolitiska val eftersträvas gator som kan tjäna olika användargrupper så tryggt och ändamålsenligt som möjligt. De mest sårbara gatu-användargrupperna – fotgängarna och cyklisterna och barnen och de äldre – är i centrum för planeringen då trafikarrangemangen på gatorna planeras ur ett säkerhetsperspektiv. Behoven i anknytning till cykelåkning till skolan ska beaktas i utvecklingen av stadens cykelvägsnät. Målet är en trafikmiljö där inga begränsningar för resande behövs.

Utöver trafikplaneringen ska en säker och ändamålsenlig förvaring av elevernas cyklar under skoldagen beaktas. Skolorna i Helsingfors har oftast tillräckligt stora gårdar, men i vissa fall finns det inte tillräckligt med utrymme på gården för cykelställ. Utbildningsnämnden har i sitt utlåtande föreslagit att utbildningsverket och fastighetskontoret i samverkan utarbetar en plan för att öka antalet cykelställ på skolgårdarna eller i den omedelbara närheten av dem och för att göra cykelställen användarvänligare.

Skolan ansvarar för elevens säkerhet under skoldagen och kommunen har försäkrat eleverna inom den grundläggande utbildningen under skolresan. I läroplanen för den grundläggande utbildningen har antecknats principer för trafikfostran och säkerheten under skolresan. I läroplanen konstateras att skolan med tillgängliga medel främjar säkerheten under skolresan och att eleverna uppmuntras till egen aktivitet och leds mot förståelse av viktigheten av motion för hälsan. Dessutom styr skolan i samverkan med hemmen eleverna mot ett ansvarsfullt och artigt uppförande under skolresorna. Skolorna har under det pågående läsåret behandlat trafiksäkerhetsfrågor mångsidigt på lektioner, föräldrakvällar, temadagar och utfärder till Trafikparken och genom meddelanden till hemmen.

På lång sikt ska fokus ligga på att skapa trygga förhållanden för skolresor. De rådande problemen ska tas i beaktande och det ska ses till att de olika åtgärderna stöder varandra. Problemen kan inte lösas genom att eleverna inte tillåts cykla, eftersom en del av cykelresorna då ersätts med bilresor. Om eleverna allt oftare skjutsas med bilar skapar det i sig ett växande säkerhetsproblem i skolornas näromgivning. I stället för förbud ska eleverna uppmuntras till att använda cykeln alltid då det med beaktande av rådande

26.02.2014

Kj/32

omständigheter är möjligt. För att kontrollera riskerna under skolresorna ska andra åtgärder efterlysas och en lösning sökas genom satsningar på trafikfostran, öppen säkerhetsdiskussion och eventuella rekommendationer.

I skolans ordningsregler kan utfärdas bestämmelser om praktiska arrangemang som är nödvändiga för skolgemenskapens säkerhet och trivsel. Det är dock inte möjligt att i ordningsreglerna inkludera bestämmelser som strider mot lagstiftningen. Det är inte möjligt att i ordningsreglerna förbjuda eleverna från att komma till skolan med cykel.

Det är förnuftigt att utveckla skolresandet på cykel och trafiksäkerheten per skola i samverkan med vårdnadshavarna och olika förvaltningar. I läroplanens temaområde Trygghet och trafikkunskap ligger fokus i fråga om årskurserna 1–4 på de centrala innehållen för ett tryggt trafikbeteende. Skolan kan med hjälp av de här anvisningarna och i samverkan med direktionen och vårdnadshavarna säkra en tillräcklig trygghet på skolvägen och även ta upp frågan om cykelåkning till skolan som ett allmänt diskussionsämne.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Otso Kivekkään aloite

Tiedoksi: Muutoksenhakukielto, valmistelu

Kaupunginkanslia

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 10.02.2014 § 167

HEL 2013-009005 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Otso Kivekkään aloitteen loppuun käsitellyksi.

26.02.2014

Kj/32

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerä, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Opetuslautakunta 10.12.2013 § 216

HEL 2013-009005 T 00 00 03

Päätös

Opetuslautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Koulu on vastuussa oppilaan turvallisuudesta koulupäivän aikana ja kunta on vakuuttanut perusopetuksen oppilaat koulumatkan ajaksi. Helsingin perusopetuksen opetussuunnitelmassa on kirjattu periaatteet koulumatkan turvallisuudesta ja liikennekasvatuksesta.

Opetussuunnitelmassa (2005) todetaan mm., että koulu edistää käytettävissään olevin keinoin koulumatkan turvallisuutta ja oppilaita kannustetaan omatoimisuuteen ja ohjataan ymmärtämään liikunnan merkitys terveydelle. Lisäksi yhteistyössä kotien kanssa koulu ohjaa oppilaita vastuulliseen ja kohteliaaseen käyttäytymiseen koulumatkoilla.

Opetussuunnitelman aihekokonaisuudessa Turvallisuus ja liikenne luokka-asteiden 1-4 opetussuunnitelmassa korostuvat turvallisen liikennekäyttämisen sisällöt. Tällä ohjeistuksella koulun on mahdollista yhteistyössä johtokunnan ja huoltajien kanssa huolehtia koulumatkan riittävästä turvallisuudesta ja asettaa myös kysymys koulumatkapyöräilystä yhteisesti pohdittavaksi asiaksi.

Perusopetuksen kouluille tehdyn kyselyn mukaan suurimmassa osassa kouluista (70 %) ei oteta kantaa koulumatkan kulkemisesta polkupyörällä. Muutama koulu oli kieltänyt järjestyssäännöissä oppilaita kulkemasta koulumatkoja polkupyörällä ja joissakin oli rajoitettu osaa oppilaita pyöräilemästä koulumatkoja. Vajaa puolet kouluista ilmoitti, että koulun tiedotteessa tai vanhempainilloissa on suositeltu osaa oppilaita (1-2 lk.) välttämään koulumatkan kulkemista polkupyörällä. Mikäli koulu on suositellut välttämään koulumatkapyöräilyä tai kieltänyt sen järjestyssäännöissään, on syynä ollut pääasiassa liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat, säilytystilan puute ja mahdolliset ilkivalta- ja varkaustapaukset.

Helsingin kouluissa on pääsääntöisesti riittävän kokoiset koulun pihat, mutta joissakin tapauksissa koulun pihalla ei ole riittävästi tilaa

26.02.2014

Kj/32

polkupyörätelineille. Lisäksi kouluissa tehtävät perusparannusremontit saattavat muuttaa tilannetta niin, että polkupyörätelineet eivät mahdu pihalle, jossa on parakkeja ja rakennustyömaa.

Opetuslautakunnan mielestä opetusviraston ja kiinteistöviraston tulisi yhteistyössä laatia suunnitelma koulujen pihalla tai niiden välittömässä läheisyydessä olevien pyörätelineiden määrän ja käyttömukavuuden parantamiseksi. Lisäksi opetuslautakunta esittää, että kaupunkisuunnitteluvirasto ottaisi koulumatkapyöräilyn tarpeet huomioon kehittäessään kaupungin pyörätieverkostoa.

Järjestyssäännöissä voidaan mm. antaa kouluyhteisön turvallisuuden ja viihtyvyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelystä. Järjestyssäännöt eivät voi kuitenkaan sisältää määräyksiä, jotka ovat ristiriidassa lainsäädännön kanssa. Järjestyssäännöissä ei voida kieltää oppilaiden tulemistä pyörällä kouluun. Opetusvirasto antaa tarvittavat ohjeet kouluille.

Helsingin nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin tarkoituksena on kannustaa kaupungin eri virastoja kuulemaan lapsia ja nuoria omaan toimintaansa liittyvissä asioissa. Koulun oppilaat voivat tehdä opetussuunnitelman mukaisesti vaaranpaikkakartoitusta koulun lähistöllä olevista paikoista ja ottaa yhteyttä rakennusvirastoon, mikäli haluavat parannusta koulumatkan liikenneturvallisuuteen.

Koulut ovat kuluvan lukuvuoden aikana käsitelleet liikenneturvallisuusasioita monipuolisesti oppitunneilla, vanhempainilloissa, teemapäivinä, retkillä Liikennepuistoon sekä koteihin lähetetyissä tiedotteissa. Koulumatkapyöräilyä ja liikenneturvallisuutta on järkevää kehittää koulukohtaisesti yhteistyössä huoltajien ja eri virastojen kanssa.

Käsittely

10.12.2013 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Keskustelu.

Jäsen Nordman ehdotti, että esityslistan 5. merkityn kappaleen ("Helsingin kouluissa on...") ja 6. merkityn kappaleen ("Järjestyssäännöissä voidaan mm. ...") väliin lisätään seuraava uusi kappale:

"Opetuslautakunnan mielestä opetusviraston ja kiinteistöviraston tulisi yhteistyössä laatia suunnitelma koulujen pihalla tai niiden välittömässä läheisyydessä olevien pyörätelineiden määrän ja käyttömukavuuden parantamiseksi. Lisäksi opetuslautakunta esittää, että

26.02.2014

Kj/32

kaupunkisuunnitteluvirasto ottaisi koulumatkapyöräilyn tarpeet huomioon kehittäessään kaupungin pyörätieverkostoa."

Kannattajat jäsenet Ahva, Ekman

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Jäsen Nordmanin ehdotus

Jaa-äännet: 2

jäsenet Palm, Rydman

Ei-äännet: 5

jäsenet Ahva, Ekman, Korolainen, Nordman, puheenjohtaja Krohn

Tyhjä: 4

jäsenet Jalovaara, Leoni, Raittinen, Razmyar

Hyväksyttiin jäsen Nordmanin ehdotus äänin 5-2.

Hyväksyttiin esittelijän muutettu ehdotus.

19.11.2013 Palautettiin

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Jarnila

Lisätiedot

Kirsi Verkka, opetuskonsultti, puhelin: 310 84026

kirsi.verkka(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, opetuspäällikkö, puhelin: 310 86219

niclas.ronnholm(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.11.2013 § 380

HEL 2013-009005 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lausunto

Kaupungin tavoite on lisätä polkupyörän käyttöä arkisilla matkoilla. Liikkumistottumukset muokkautuvat jo nuorella iällä ja siksi on tärkeää, että nuorimmillekin koululaisille annetaan mahdollisuus pyöräillä kouluun silloin, kun olosuhteet antavat siihen mahdollisuuden.

26.02.2014

Kj/32

Olosuhteisiin vaikuttavat ensisijaisesti koulun ja kodin sijainti, mutta myös esimerkiksi mahdollisuus tulla saatetuksi vanhemman toimesta.

Moni koulu on asettanut rajoituksia ala-luokkia käyvien oppilaiden koulumatkapyöräilylle. On sinänsä ymmärrettävää, että nuorimpia koululaisia pyritään suojelemaan koulumatkan vaaroilta asettamalla heidät pyöräilykieltoon. Toisaalta pyöräilyn kieltäminen on äärimmäisenä liikenneturvallisuuden parantamiskeinona ristiriitainen suhteessa tavoitteisiin, jotka koskevat kestävien liikkumistottumusten edistämistä sekä yleistä liikenneturvallisuustyötä.

Liikennesuunnittelun keskeinen tavoite on ikään ja sosiaaliseen asemaan katsomatta mahdollistaa hyvät liikkumisolosuhteet turvallisessa liikenneympäristössä. Suunnittelulla ja liikennepoliittisilla valinnoilla pyritään vaikuttamaan siihen, että kadut voivat palvella eri käyttäjäryhmiä mahdollisimman turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Haavoittuvaisimmat kadunkäyttäjryhmät - jalankulkijat ja pyöräilijät sekä lapset ja ikäihmiset - ovat suunnittelun keskiössä, kun katujen liikennejärjestelyjä suunnitellaan turvallisuuden näkökulmasta. Tavoitteena on liikenneympäristö, jossa ei tarvitse asettaa liikkumisrajoituksia.

Pitkällä tähtäimellä on keskityttävä luomaan puitteet turvallisille koulumatkoille. On kiinnitettävä huomiota vallitseviin ongelmiin ja varmistettava, että eri toimenpiteet tukevat toisiaan. Ongelmia ei ratkaista kieltämällä oppilaita pyöräilemästä, sillä tällöin osa pyöräiltävistä matkoista korvautuu automaatoilla. Oppilaiden lisääntyvä kyyditseminen autolla kouluun muodostaa itsessään kasvavan turvallisuusongelman koulujen lähiympäristöissä. Kieltojen sijaan tulisi ennemmin kannustaa oppilaita polkupyörän käyttöön aina, kun tämä on vallitsevien olosuhteiden valossa mahdollista. On peräänkuulutettava vaihtoehtoisia keinoja koulumatkojen riskien hallintaan ja haettava ratkaisua liikennekasvatukseen panostamalla, avoimella turvallisuuskeskustelulla sekä mahdollisilla suosituksilla.

Lisäksi tulee kiinnittää huomiota oppilaiden polkupyörien turvalliseen ja asianmukaiseen säilyttämiseen koulupäivän aikana.

Käsittely

19.11.2013 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Lisätään lausuntoon:

Lisäksi tulee kiinnittää huomiota oppilaiden polkupyörien turvalliseen ja asianmukaiseen säilyttämiseen koulupäivän aikana.

26.02.2014

Kj/32

Esittelijä muutti esitystään vastaehdotuksen mukaiseksi.
Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti yksimielisesti ilman äänestystä
hyväksyä esittelijän muutetun päätösehdotuksen.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Marek Salerno, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37123
marek.salermo(a)hel.fi